

ŠTA JE ŠTEDNJA?

Štednja predstavlja deponovanje novca u banci s ciljem čuvanja novčanih sredstava sa ili bez određenog prinosa u vidu kamate.

VRSTE ŠTEDNJE:

Štednja po viđenju - ovaj oblik štednje često zove i „a vista“ štednja, i predstavlja mogućnost deponovanja novca uz stalnu dostupnost sredstava. Ovaj vid štednje ne podrazumijeva oročenje novčanog iznosa na određeno vrijeme, tako da u svakom trenutku postoji mogućnost pristupa i raspolaganja novcem.

Slobodna štednja - ovaj oblik štednje podrazumijeva da postoji oročenje sredstava, ali da se unatoč tome ista mogu koristiti, s tim da postoji uvjet da određeni minimalni iznos sredstava ostaje na štednom računu do kraja perioda oročenja.

Oročena štednja - podrazumijeva deponovanje novca bez mogućnosti korištenja sredstava na određeni vremenski period (period oročenja). Iako oročenje predstavlja odricanje od prava korištenja novca na određeni period, u pravilu je moguće i otkazivanje oročenja, u kojem slučaju je najčešća ugovorena posljedica gubitak prava na prinose u vidu kamate.

Prije ugovaranja štednje, uvijek provjerite visinu kamate, posljedice otkazivanja ugovora, ograničenja u raspolaganju, rokove i načine isplate kamate na depozit.

OSIGURANJE NOVČANIH DEPOZITA

Depoziti fizičkih lica su osigurani do iznosa 50.000,00 KM po banci članici, u skladu sa Zakonom o osiguranju depozita u bankama Bosne i Hercegovine.

KAKO MOGU KONTAKTIRATI OMBUDSMENA ZA BANKARSKI SISTEM FBiH?

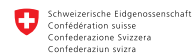
Obavještenja, prigovore i zahtjeve Ombudsmenu za bankarski sistem FBiH možete uputiti na adresu:

Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
Zmaja od Bosne br. 47b, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Telefon: +387 33 72 14 00; Fax: +387 33 66 88 11

E-Mail: ombudsmen@fba.ba

U partnerstvu sa:

Državni sekretarijat za ekonomske poslove SECO

FBA

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

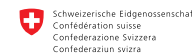
FINANSIJSKI PROIZVODI I USLUGE ŠTA TREBATE ZNATI

ŠTA JE KREDIT?

Kredit je određeni novčani iznos koji je institucija koja je subjekt bankarskog sistema (banka, mikrokreditna organizacija, lizing i faktoring društvo) ustupila korisniku (dužniku) na određeno vrijeme i uz plaćanje kamate, sa obavezom vraćanja sredstava na način kako je to ugovoreno.

Davanjem kredita mogu se baviti samo institucije koje su za to zakonom ovlaštene i pod nadzorom Agencije za bankarstvo.

U partnerstvu sa:

Državni sekretarijat za ekonomske poslove SECO

VRSTE KREDITA:

Nenamjenski/gotovinski krediti – nemaju unaprijed utvrđenu namjenu i koriste se shodno svakodnevnim potrebama i željama korisnika. Najčešće se javljaju u okviru dopuštenog prekoračenja po tekućem računu, kreditne kartice, gotovinskog kredita itd. Kada govorimo o gotovinskom (nenamjenskom) kreditu postoji ograničenje, te se on ne može dati u iznosu većem od 50.000,00 KM, i rokom otplate dužem od 10 (deset) godina.

Zamjenski kredit – ima svrhu otplate već postojećih obaveza, sa mogućnošću dodatnog zaduženja u smislu gotovinskog iznosa.

Namjenski krediti – imaju unaprijed utvrđenu namjenu i ne mogu se koristiti izvan ugovorenog okvira. Najčešće se javljaju u vidu stambenih kredita, studentskih kredita, kredita za kupovinu motornih vozila, itd.

EFEKTIVNA KAMATNA STOPA:

Cijena kredita se iskazuje kroz **efektivnu godišnju kamatnu stopu (EKS)** koja uključuje ukupne troškove kredita, i pored nominalne kamatne stope, obuhvata sve naknade i troškove koje korisnik plaća. Efektivna kamatna stopa mora biti jasno iskazana i uočljivija (u odnosu na druge kamatne stope) u promotivnoj ili drugoj kreditnoj dokumentaciji.

**NOMINALNA KAMATNA STOPA + NAKNADE + TROŠKOVI
= EFEKTIVNA KAMATNA STOPA (EKS)**

PROMJENA KAMATNE STOPE:

Promjenjivost kamate tokom otplate je uzrokovano isključivo činjenicom da li ste ugovorili promjenjivu ili fiksnu ili kombinovanu nominalnu kamatnu stopu. Karakteristika **fiksne nominalne kamatne stope** jeste da ona u svom iznosu ostaje nepromjenjiva tokom ugovorenog perioda. **Promjenjiva nominalna kamatna stopa**, za razliku od fiksne, se mijenja ovisno o ugovorenim promjenljivim elementima koji se zvanično objavljuju (npr. Euribor, Libor, index potrošačkih cijena). **Kombinovana nominalna kamatna stopa** je ona kada je određeni period otplate kamatna stopa fiksna (nepromjenjiva), a nakon toga postaje promjenjiva do kraja perioda otplate.

Subjekti bankarskog sistema su uvijek dužni propisati jasne uvjete promjenjivosti nominalne kamatne stope koji moraju biti dvosmjernog karaktera. Kod kredita sa visokim iznosima duga, te dužim rokom otplate, ugovaranje promjenjive kamatne stope može biti rizično zbog mogućnosti promjene visine obaveze ovisno o ugovorenim promjenljivim elementima.

VALUTNI RIZIK:

Subjekti bankarskog sistema mogu odobravati kredite indeksirane u stranoj valuti ili tzv. kredite sa valutnom klauzulom, odnosno definisati tip kursa valute koji se primjenjuje pri odobravanju i otplati kredita, kao i datume obračuna. Kod kredita odobrenih sa valutnom klauzulom iznos odobrenog kredita se veže uz vrijednost kursa strane valute, ali se plaćanje po tom kreditu vrši u domaćoj valuti (konvertibilna marka). Promjenom kursa valute (valutni rizik) u kojoj je ugovoren kredit, može doći do povećanja rate ili anuiteta, što korisnici posebno moraju imati u vidu prije zaključenja ugovora.

ŠTA SU PLATNE KARTICE?

Kartice su platni instrument koji omogućava lakše korištenje gotovog novca (podizanje na bankomatima), plaćanje roba i usluga na prodajnim mjestima (korištenjem POS terminala), plaćanje putem interneta i itd.

VRSTE PLATNIH KARTICA:

Debitne kartice – najčešće se izdaju uz otvaranje tekućeg ili transakcijskog računa i omogućavaju vam podizanje gotovine na bankomatima ili plaćanje roba i usluga do iznosa koji vam je raspoloživ na računu. Ukoliko imate dozvoljeno prekoračenje koje ste ugovorili sa bankom, iznos prekoračenja također ulazi u raspoloživi iznos.

Kreditne kartice – omogućavaju vam odgođeno plaćanje roba i usluga ili podizanje gotovine do visine iznosa kreditnog limita koji vam je banka prethodno odobrila i po kojim osnovama ste zaključili ugovor sa bankom.

Postoje različiti modeli kreditnih kartica:

- Kartica koja omogućava kupovinu na rate (12, 24, i više jednakih rata)
- Kartica koja omogućava kupovinu sa odloženim plaćanjem (cjelokupni utrošeni iznos dolazi na naplatu narednog mjeseca)
- Kartice po kojima plaćate ugovoreni procenat od utrošenih sredstava jednom u toku mjeseca.

Prije ugovaranja kartice, potrebno je da se upoznate sa vrstom kartice i načinom na koji se kartica koristi, načinu obračuna i visini kamatne stope, troškovima i naknadama i intervalima u kojima se oni naplaćuju.

Sigurnost/mjere sigurnosti:

Pri obavljanju plaćanja ili podizanju gotovine potrebno je voditi računa o sigurnosti Vaše kartice te na taj način umanjiti rizik od zloupotrebe kartice:

- **PIN** (lični identifikacioni broj) znate samo Vi, zapamtite ga i čuvajte odvojeno od kartice,
- **Čuvajte svoju karticu** i držite je u vidokrugu pri svakom obavljanju transakcije,
- **Zapišite i čuvajte kontakt brojeve Vaše banke** na koje možete prijaviti gubitak/krađu kartice,
- **Redovno provjeravajte bankovne izvode, email ili sms poruke** koje vam banka dostavlja, i ukoliko prepoznate sumnjive transakcije odmah kontaktirajte svoju banku,
- **Provjerite kod banke** da li sa Vašom karticom možete vršiti plaćanja putem interneta i koji su rizični takvog plaćanja,
- **U slučaju gubitka, krađe kao ili bilo koje sumnjive aktivnosti** sa Vašom karticom, odmah prijavite banci koja vam je izdala karticu i zahtevajte blokadu kartice. Prijavu istovremeno izvršite i kod nadležnih istražnih organa, policije.
- **Kao korisnik ne snosite posljedice** neovlaštene zloupotrebe Vaše kartice ukoliko ste se pridržavali propisanih uslova o korištenju platne kartice.
- **Samo PIN ili Vaš svojeručni potpis**, odnosno unos drugih sigurnosnih elemenata predstavljaju Vaše odobrenje za izvršenje određene transakcije.

